

Posudek na diplomovou práci Jiřího Boubína
Desetiletí slučování rozlučování a změn hranic obcí politického okresu smíchovského
1919-28 (realizované i nerealizované projekty)

FF UK, 2007

Téma diplomové práce se dotýká správních dějin období první republiky, konkrétně územních změn obcí. Dle autora jde o jeden z neprávem opomíjených fenoménů vzhledem k tomu, že se jednalo o častý, v českých zemích velmi rozšířený jev. Jiří Boubín se tomuto fenoménu věnoval formou sondy (obce smíchovského politického okresu). Umístil ji do sousedství tehdejší pražské aglomerace a časově vymezil léty 1919-1928 s ohledem na určitou zákonnou úpravou, její působnost i doznívání, zánik okresu Smíchov a vznik okresu Praha-venkov.

Téma diplomové práce nezahrnuje jen 'čistou' problematiku správních dějin, vyvolává rovněž otázky povahy sociologické, demografické, regionálních dějin nebo historickogeografické. Pro období první republiky je mnoho podobných, souvisejících námětů dosud podrobněji nezpracovaných a vybízí k otevírání dalších problémů a jejich postupnému řešení.

Práce Jiřího Boubína obsahuje dvě hlavní části, i když tak formálně rozdělena není. V první teoretickometodologické části se autor zaměřil na výklad dvojkolejnosti veřejné správy, obce jako nejnižšího článku územní samosprávy, osvětlil samostatnou a přenesenou působnost obcí a podstatu slučování, rozlučování a změn hranic obcí. Druhou část tvoří vlastní sonda do problematiky, prezentovaná na čtrnácti případech slučování a rozlučování obcí smíchovského okresu a změn jejich hranic.

Úvodní pasáže diplomové práce věnoval Jiří Boubín pramenům a literatuře, zdůvodnil výběr tématu a charakterizoval vývoj pražského mikroregionu v minulosti. První kapitola přitom nazval Charakteristika pramenů a literatury. Začíná však větou: Předmětem předkládané práce jsou...(s. 2). Následuje text, zpracovaný spíše ve smyslu 'o čem práce pojednává' podle jednotlivých kapitol, proložený komentářem stěžejních titulů použité odborné literatury a výčtem základních pramenů. Dozvídáme se, jaké práce autor použil, avšak bez výraznějšího hodnocení jejich obsahu a významu pro zvolené téma Kapitola končí poděkováním vedoucímu diplomové práce a dalším odborníkům. Domnívám se, že část této kapitoly spolu s kapitolou Předmět, místo a čas...(s. 6-7) by mohla tvořit vhodnou úvodní partii práce. Po ní by teprve následoval rozbor použitých pramenů, uložených ve Státním okresním archivu Praha-západ, se stručnou charakteristikou archivního fondu – jeho úplnost, geneze, fyzický stav písemností a plánů a poté samozřejmě rozbor odborné literatury k tématu. Jakkoliv je takové schéma tradičnější a 'méně čtivé', soudím, že v případě diplomové práce zřetelněji prokáže orientaci autora v pramenech a literatuře a schopnost jejich analýzy. Poděkování je pak vhodnější uvést na samostatný list např. tak jako citát z nápisu na štítu Vlašského dvora.

Kapitola „Prahy“ aneb podoby pražského regionu v čase shrnuje poznatky, obsažené v mnoha titulech pragensistické literatury. Použitou literaturu uvedl autor v poznámce 2) slovy: za všechny alespoň několik z nich... (titulů). Následující text (s. 8-14) je pak spoře opatřen poznámkami bez dalších odkazů na literaturu. Jde tedy o prostou kompilaci, vedenou snahou popsát genezi pražské aglomerace před řešením vlastního tématu diplomové práce.

Domnívám se však, že tato partie by mohla být až do s. 14 mnohem stručnější. Na s. 16 autor sice odůvodňuje potřebu analyzovat vzájemnou vazbu dlouhodobého vývoje pražské aglomerace a procesu tvorby Velké Prahy ve 20. letech 20. století i v době pozdější, nicméně snad by postačil stručnější přehled vývoje pražské kotliny s odkazy na literaturu, neboť jde o věci obecně známé. Naopak situace v pražské aglomeraci po roce 1918 (s. 15) by si zasloužila podrobnější výklad, případně i s využitím jiných pramenů, např. v souvislosti se zmínkou o Státní regulační komisi na s. 15 (Regulační plán Velké Prahy z roku 1931 aj.).

Další teoretické kapitoly o obcích a jejich působnosti i o změnách jejich území jsou založeny na studiu odborné literatury a příslušných zákonů. Jsou zpracovány jasně, konkrétně a přehledně, v kapitole O slučování...(s. 21-39) by k větší přehlednosti přispělo členění na podkapitoly.

Ke druhé části, začínající kapitolou Případ první, nemám po stránce obsahové a odborné zásadnější námitky. Tyto kapitoly jsou založené na důkladném studiu pramenů a jejich vyhodnocení včetně reprodukcí dobových map. Obsahují značné množství faktografického materiálu – snad by, pro snazší orientaci v problematice, pomohl stručný regist v úvodu každé kapitoly, který by sumarizoval problém (obec, sloučení, rozlučení aj.) a jeho řešení - výsledek. Prameny vypovídají nejen o vlastním procesu slučování či rozlučování obcí a jiných změn, ale, jak naznačuje text, lze na jejich základě vytvořit také pestrou mozaiku osudů obcí a postojů jejich obyvatel k nastalé situaci. Každá kapitola je opatřena reprodukcí detailní mapy, zachycují provedené úpravy či jejich návrhy. Úvodem všech čtrnácti 'případů' by uživatel jistě přivítal pro lepší orientaci reprodukci jednoduché mapy celé sledované oblasti s vyznačením katastrů uvedených obcí, případně dobové mapy Smíchovského okresu – získat takovou mapu v některém z archivů či mapových sbírek není problém. Závěrečná kapitola Od smíchovských obcí po současnost je velmi pěkným shrnutím výsledků výzkumu, provázeným instruktivní tabulkou a grafem.

Některé formální připomínky:

Čtivý a podrobný text diplomové práce bohužel působí poměrně monolitickým dojmem, podrobnější strukturalizace by rukopisu jistě prospěla.

U řady citací z pramenů není v poznámkách uveden zdroj – např. na s. 94 a 95 je citován v úplnosti dopis obyvatel obce Letky bez odkazu na fond a karton. Lze se jen domnívat, že zdrojem je čj. 1074 v poznámce 240 – či nikoliv?

Citace literatury v poznámkách – uvedeny bez teček na konci věty a nestejně, např.:
s. 26, pozn. 50: Schwarz, F., Výklad zákona...
s. 27, pozn. 52: Říha Jan, Novela k obecním zřízením...
s. 28, pozn. 53: Klapka J., Kritika vládní osnovy...

s. 180: Prameny a literatura: fond okresní úřad Smíchov – není uveden archiv (je sice znám z úvodu, nicméně měl by být uveden i zde); citace literatury jsou bez teček

Postrádám seznam příloh a vyobrazení v textu.

Jazykový styl ('aneb' v názvech kapitol, 'aktéři našeho vyprávění,' 'vymezení bojiště,' 'svedení bitev,' 'koneckonců,' 'máme za sebou'...atd.) je samozřejmě osobním projevem autora, nicméně některé slovní obraty se poněkud blíží stylu popularizační práce.

Diplomová práce obsahuje obrovské množství údajů, získaných poctivým studiem pramenů i literatury. Závěrem lze konstatovat, že pan Jiří Boubín se v tématu orientoval odpovídajícím způsobem, s prameny různého typu i s metodikou se vypořádal dobře. Shromáždil množství podkladů pro případný další výzkum.

Domnívám se, že jak teoretické rozpracování tématu tak i analytická část jsou dobrou ukázkou historické práce s vazbou – mimo jiné - na historickou geografii. Publikování stručnějšího, homogenního shrnutí s výběrem např. tří až čtyř příkladů by redakce sborníku Historická geografie zcela jistě přivítala. Přes drobné připomínky, které mají spíše povahu námětů k další práci, doporučuji diplomovou práci Jiřího Boubína k obhajobě.

doc. PhDr. Eva Semotanová, DrSc.
Historický ústav AV ČR, v.v.i.
Prosecká 76, 190 00 Praha 9